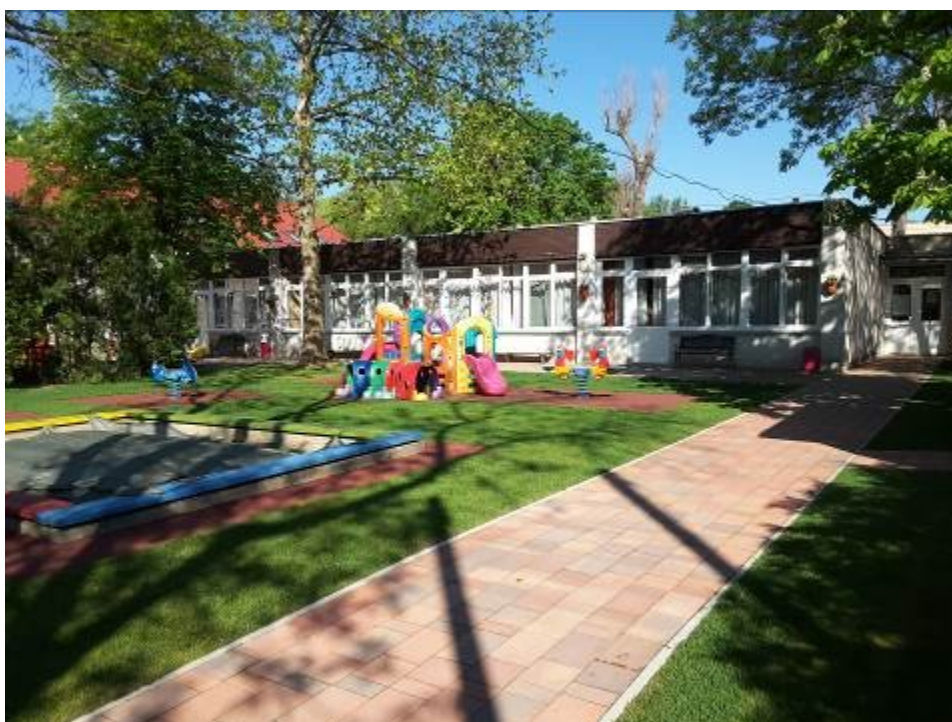

Szivárvány Bölcsőde
1163. Budapest Cziráki u. 22.

SZAKMAI PROGRAM

Készítette: Kator Judit
bölcsődevezető

Tartalom

<i>A Szivárvány Bölcsőde Minőségpolitikája.....</i>	<i>4</i>
<i>1.A Bölcsőde adatai.....</i>	<i>5</i>
<i>1.1 Az intézmény bemutatása.....</i>	<i>5</i>
<i>1.2. Épület bemutatása.....</i>	<i>6</i>
<i>1.3. Bölcsőde alapfeladatai.....</i>	<i>7</i>
<i>A megvalósítani kívánt program ismertetése, megvalósítása.....</i>	<i>7</i>
<i>2. Bölcsődei gondozás – nevelés alapprogramja.....</i>	<i>8</i>
<i>2.1. Bölcsődei gondozás-nevelés alapelvei.....</i>	<i>8</i>
<i>3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei.....</i>	<i>9</i>
<i>3.1. Családlátogatás.....</i>	<i>9</i>
<i>3.2. Beszoktatás (adaptáció).....</i>	<i>9</i>
<i>3.3. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer.....</i>	<i>10</i>
<i>3.4. Gyermekcsoport szervezése, napirendje.....</i>	<i>10</i>
<i>4. A gondozás-nevelés feladatai.....</i>	<i>11</i>
<i>4.1. Egészséges életmódra nevelés.....</i>	<i>11</i>
<i>4.2. Kulturhigiénés szokások kialakítása.....</i>	<i>12</i>
<i>5. Érzelmi fejlődés, szocializáció.....</i>	<i>13</i>
<i>5.1. Értelmi fejlődés, a megismerési folyamatok fejlődése.....</i>	<i>13</i>
<i>5.2. Szociális viselkedési szabályok kialakulása, pozitív megerősítés.....</i>	<i>13</i>
<i>6. Bölcsődei gondozás-nevelés főbb helyzetei.....</i>	<i>14</i>
<i>6.1. Gondozás.....</i>	<i>14</i>
<i>6.2. Önállóságra nevelés.....</i>	<i>14</i>
<i>6.3. Játék.....</i>	<i>14</i>
<i>6.4. Tanulás.....</i>	<i>15</i>
<i>6.5. Zenei nevelés, vers, mese.....</i>	<i>15</i>
<i>6.6. Környezeti nevelés.....</i>	<i>15</i>

6.7. Alkotó tevékenységek.....	16
6.8. Ünnepek, események.....	16
6.9. Mozgás.....	17
7. Gyermekekre vonatkozó bölcsődei dokumentáció.....	17
7.1. Kisgyermeknevelő dokumentációja.....	18
7.3. A Bölcsőde felvételi rendje.....	19
8. Jogok és kötelezettségek, érdekképviselés.....	19
8.1. Gyermeki jogok.....	20
8.2 Szülői érdekképviselési fórum.....	20
9. Kapcsolattartás a szülőkkel.....	21
9.1. Külső kapcsolati rendszerek.....	22
10. Fejlesztési tervek, célkitűzések.....	22
11. Az intézmény működését szabályozó törvények, jogszabályok.....	24
11.1. Felhasznált irodalom.....	24

A Szivárvány Bölcsőde Minőségpolitikája

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része. Bölcsődénk, a családban nevelkedő 20 hetes - 3 éves egészséges gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését biztosítja. Kinyilvánítjuk, hogy a bölcsődénk szolgáltatásainak minősége, annak fejlesztése minden dolgozó személyes felelőssége.

Minőségpolitikánk a folyamatos fejlesztés elkötelezettségét hordozza magában.

Célunk, hogy a szülők, gondviselők azzal a tudattal végezhessek mindennapi munkájukat, hogy legföltettebb kincsük, a gyermekük, mosolyogva és szívesen jön hozzánk, mert jól érzi magát a bölcsődében.

Célunk, hogy az intézmény családbarát, a családok igényeihez alkalmazkodó, rugalmas bölcsőde legyen. Elsősorban a kisgyermek érdekeit kívánjuk szolgálni. A bölcsődei gondozó illetve nevelőmunka stabilitását, kiegyensúlyozottságát és színvonalasságát szeretnénk elérni. Szakembereink szeretetteljes odafordulással segítik, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelően ismerjék meg saját értékeiket, a körülöttük élő világot. Nevelői munka során fontosnak tartjuk a családokkal való együttműködést, kölcsönös bizalmon alapuló korrekt partneri viszony kialakulását szülő és kisgyermeknevelő között.

1.A Bölcsőde adatai

Fenntartó neve: *Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat*
Fenntartó székhelye: *1163 Budapest Havashalom u.43.*
Szolgáltató neve: *XVI. Kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde*
Székhelye: *1165 Budapest, Centenáriumi sétány 5 / a*
Telefon/fax: *06-1-400-12-63*
Honlap: www.bp16kertvarosibolcsodek.hu

Az engedélyes neve: **Szivárvány Bölcsőde**
Címe: *1163 Budapest, Cziráki u. 22.*
Telefon: *06-1-403-73-68*
E-mail: szivarvany.bolcsode@gamesz16.hu
Ágazati azonosító: *S0053872S0053803*
Szakágazat száma, megnevezése: *889110 Bölcsődei ellátás*
A szolgáltató tevékenységi típusa: *gyermekek napközbeni ellátása*
A szolgáltató tevékenységi formája: *bölcsőde*
A bölcsődei férőhelyek száma: *52*

1.1 Az intézmény bemutatása

A Szivárvány Bölcsőde Budapesten a XVI. kerület kertvárosban, Nagyiccén található. A kerület egészségét tekintve a központi fejlesztések hatására a lakosság száma az 1950-es 46 000 főről, 70 000 fölé emelkedett. Nagyon sok fiatal család találja meg itt a számítását, szívesen vállalnak gyermeket és biztosítanak nekik nyugodt, egészséges körülményeket. A családok általában a Gyed letelte után, a gyermek 2 éves korában igénylik a bölcsődei ellátást, de egyre több az egy év körüli kisgyermek, akit a szülei a megélhetés, vagy adódó munkalehetőség miatt íratnak a bölcsődébe.

A felvételnél a gyermekek szociális háttere (ingerszegény környezet, gyermekét egyedül nevelő szülő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, 3 vagy több, tartósan beteg, fogyatékos gyermek a családban) és a szülő munkába állása, tanulmányainak folytatása kapott prioritást. Bölcsődénkben az előző nevelési évek mindegyikében jellemző volt a túljelentkezés.

A szülők elmondása alapján, többségük választását elsősorban a bölcsőde jó hírneve motiválja, másrészt a lakóhelyhez és munkahelyhez való közelség is szempont számukra.

A bölcsőde a főútvonaltól, autóforgalomtól távol, viszonylag csendes környezetben helyezkedik el, kiserdőtől nem messze, ideális feltételeket nyújtva a gyermekek számára. Lakótelep és kertes családi házak veszik körül. 1953-ban családi házból került kialakításra, ekkor 45 férőhelyes volt. 1975-ben 85 férőhelyesre bővítették, 1991-ben pedig 20 férőhelyesre csökkentették, az épület nagy részét megkapta a mai Napraforgó Gyermekegészségügyi Központ és Családsegítő Szolgálat. 2007-ben a nagy igényre való tekintettel, 20 férőhellyel bővült az épület, így lett 40 férőhelyes. 2010-ben csoport bővítés nélkül 52 férőhelyre módosították a felvehető gyermekek számát.

1.2. Épület bemutatása

A bölcsődén belül 2 egység található „Maci” és „Méhecske”, amelyek 2-2 csoportszobából állnak. A csoportokban 14 -14 fő kisgyermek helyezhető el, a 2 éven aluli kisgyermek létszáma 12 főre korlátozódik. Az egységekhez a gyermekek gondozására alkalmas helyiségek tartoznak: fürdőszoba, átadó és kocsitároló.

Nagy gondot fordítottunk a gyermekek biztonságára. A bölcsőde udvari kerítésének kapuján felső zár van felszerelve, amit a gyermekek nem érnek el. A bölcsőde mindkét egységébe mágneszáras ajtókon juthatnak be a szülők, amelyek kódolva vannak, illetve a gazdasági bejárat is ilyen zárral van ellátva.

A gyermekek szabadban való tevékenységét a játszóudvaron 2 homokozó és az EU szabványnak megfelelő beépített és mobil játékok is segítik. Természetes árnyékolást nyári hónapokban a nagy fák és az udvart körül ölelő tujasor biztosítják, ill. napernyők. A forró nyári napokat párapapírral teszi a kicsik számára elviselhetővé.

A bölcsőde rendelkezik só szobával, az ide járó gyermekek immunrendszerének védelmére és erősítésére szolgál. Nagyon kedvelik a gyerekek, a kisgyermeknevelők, és a szülők is fontosnak tartják. Somadrin oldat a tengeri só levegőt idézi, felső légúti betegségek megelőzését szolgálja, asztmatikus tüneteket csökkenti, preventív. A téli időszakban, a rendszeres só-szoba látogatás hatására, a felső légúti megbetegedések száma lényegesen csökkent. A gyermekek immunrendszerének erősítésére, az ellenálló képesség növelése érdekében vezettük be ezt a bölcsődébe járó gyermekek számára ingyenes szolgáltatást.

A bölcsőde saját konyhával rendelkezik, a dolgozók a HACCP előírásait szem előtt tartva végzik munkájukat. Bölcsődén belül mosókonyha található, így a textíliák házon belül kerülnek mosásra.

Szervezeti felépítés:

1 fő bölcsődevezető

8 fő kisgyermeknevelő, ebből 1 fő bölcsődevezető helyettes

2 fő dajka

1 fő konyhalány ill. mosónő 4-4 órában

1 fő kertész, 6 órában

1 fő bölcsőde orvos (a bölcsődei prevenció feladatokat megbízásos jogviszonyban látja el)

1.3. Bölcsőde alapfeladatai

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől - 3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény {továbbiakban: gyermekvédelmi törvény} 42. § (1) bekezdés értelmében, amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A megvalósítani kívánt program ismertetése, megvalósítása

A bölcsőde működését szakmai alapelvek határozzák meg.

Célunk, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat. Hivatásunk gyakorlása során a gyermek kapja meg mindazt a gondoskodást, amire ebben a korai – a későbbi személyiséget meghatározó – életkorban szüksége van testileg és lelkileg egyaránt. Fontosnak tartjuk az aktivitás, az önállóság segítését, a pozitívumokra való támaszkodást. Intézményünk a kompetencia alapú bölcsődei nevelés képviselője, pedagógiánk a „szeretet pedagógiája”, melyet a gondoskodás és törődés, a feltétel nélküli elfogadás, a felelősség, valamint a másik megismerésének igénye jellemzi.

Olyan gondozás-nevelési programok megvalósítása, amely a gyermekek egészséges fejlődését, problémamegoldó képességét, szocializációját segíti és támogatja. Olyan családbarát bölcsődéként kívánunk működni, ahol az ellátás összhangban van a gyermek szükségleteivel és megfelel a szülők igényeinek is.

„ Szeretni okosan kell – mindig a gyermek természetéhez és életkorához igazodva.”

Ranschburg Jenő

2. Bölcsődei gondozás – nevelés alapprogramja

Az Alapprogram célja, hogy keretet adjon a bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az Alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van Magyarország Alaptörvényével, a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés hagyományaisal, felhalmozott értékeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a legújabb koragyermekkorai kutatások eredményeivel.

2.1. Bölcsődei gondozás-nevelés alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése. Lényege egy olyan komplex látásmód alkalmazása, amellyel nem csak a kisgyermeket, hanem az egész családot is kiindulópontnak tekintjük.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása, mely értelmében a kisgyermeknevelőnek fontos szerepe van abba, hogy felismerje és jelezze az esetleges fejlődésbeli lemaradásokat, megtorpanásokat a kisgyermeknél.

A családi nevelés elsődleges tisztelete, minden kisgyermeknevelő számára elsődleges szempont. A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége, azok hagyományait, értékeit mindenkor tiszteletben kell tartani. A bölcsőde ezeket alapul véve vesz részt a kisgyermek nevelésében, illetve különböző módokon hagy bekapcsolódást a családnak.

A kisgyermeki személyiség tisztelete, amely a kisgyermek teljes és feltétel nélküli elfogadásán alapul, a gyermeki jogok tiszteletben tartásával párosul. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe meghatározó a bölcsődei nevelésben, hiszen személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra is. Ahhoz, hogy színvonalas szakmai munkát végezzen, elengedhetetlen a kisgyermeknevelő számára a szakmai kompetencia. Felelős saját szakmai tudása szinten tartásáért, annak gyarapításáért.

A biztonság és stabilitás megteremtése nagyon fontos a kisgyermek számára. Érzelmi biztonságát elősegíti a környezet tárgyi és személyi állandósága, a saját gondozónő és felmenőrendszer. A gyermeket intézménybekerüléstől óvodába menetelig ugyanaz a két kisgyermeknevelő látja el, az így kialakult személyes kapcsolat érzelmi biztonságot nyújt.

Lényeges a napirend folyamatosága, mert az események ez által, kiszámíthatóvá válnak a kisgyermek számára, stabilitást, biztonságérzetet nyújt. Ez a fajta biztonságnyújtás, ki kell, hogy terjedjen a bármilyen fizikai, ill. pszichés erőszak minden formájától való védelemre is.

Fokozatosság megvalósítása, a gyermek új környezethez való fokozatos hozzászoktatása segíti az alkalmazkodást, a változások elfogadását, az új megismerését, és a szokások kialakítását.

Egyéni bánásmód érvényesítése, melyben a gondozónő meleg, szeretetteljes odafordulással, a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségét, fizikai, pszichés állapotát figyelembe véve segíti a gyermekek fejlődését.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége. A kettő elválaszthatatlan egységet alkot, a gondozás minden területén nevelés is folyik. A nevelési helyzetek lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre. A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A professzionális gondozás,

hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása. A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. Fontos szerepe van a dicséretnek, de törekedni kell arra, hogy ez valós teljesítményre, a cselekedetekre irányuló motivációval bíró legyen.

A „positum” latin szó, jelentése: az, ami van

Pozitívnak lenni tehát azt jelenti, hogy elfogadjuk, ami van, és aztán továbblépünk.

A bölcsődés kisgyermek számára egy ilyen gondolkodású környezet lehet igazán inspiráló és fejlődésre ösztönző.

3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei

A bölcsőde és család kapcsolata

Első kapcsolat – felvétel előtt, igény szerint előre egyeztetett időpontban **bölcsődelátogatás.**

Az első benyomás is meghatározó lehet a gyermek és a szülők életében.

A szülő részletes tájékoztatót kap a bölcsődevezetőtől, kérdéseket tud feltenni, a bölcsődei szokásokat illetően, alkalma nyílik betekinteni a csoportszobákba. A szülő össze tudja hasonlítani a bölcsődei napirendet az otthoni napirenddel, s van ideje arra, hogy ha szükséges hasonlóvá tegye. Szem előtt kell tartani, hogy minden feltett kérdés a szülő számára nagy jelentőséggel bír, éppen ezért fontos a bölcsődevezető részéről az értő figyelem, pozitív visszajelzés, bátorítás.

3.1. Családlátogatás

A családlátogatás célja: a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerül sor. A családlátogatás, lehetőséget nyújt arra, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta.

Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

3.2. Beszoktatás (adaptáció)

A gyermekek számára nagy változást jelent a bölcsődébe kerülés. Édesanya nélkül kell tölteni a napja nagy részét, el kell szakadni a megszokott környezettől, idegen felnőttekhez kell alkalmazkodnia. A fokozatos, szülővel történő beszoktatás megkönnyíti a gyermekek számára a beilleszkedést az új közösségbe. Ez a beszoktatási forma a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A gyermek bölcsődében eltöltött idejét fokozatosan emelik, a beszoktató szülő itt töltött idejét fokozatosan csökkenik. A gyermeket fokozatos vonják be a bölcsődei eseményekbe, kisgyermeknevelőként az 1-1 új gyermek szoktatása az ideális.

Egyre több kisgyermeket a nagyszülő szoktat be, mivel a szülők már dolgoznak, ill. így könnyebb néhány gyermek számára az adaptáció.

3.3. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. Ebben a rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, átsegíti a gyermeket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken. Ő szoktatja be a bölcsődébe, és ő a kisgyermeknevelője egész bölcsődébe járása időtartama alatt, ezt hívjuk felmenőrendszernek.

3.4. Gyermekcsoport szervezése, napirendje

A gyermek fiziológiás szükségleteinek ritmusához alkalmazkodó, jól kialakított napirend, lehetőséget teremt a szükségletek sietség nélküli, megfelelő kielégítésére és az aktív tevékenység és a pihenés váltakozására, megkönnyíti a gyermek időbeli tájékozódását saját életében és környezete életében egyaránt. Lehetővé teszi számára a rendszeresen ismétlődő, egymáshoz kapcsolódó események előrelátását, ezáltal elősegíti alkalmazkodását, megalapozza és fokozza biztonságérzetét.

Saját gyerek- saját kisgyermeknevelő rendszer mellett, fontos a személyi állandóság, felmenőrendszer biztosítása, megvalósul a gyermekek kor szerinti csoport beosztása.

Folyamatos napirend szerint dolgoznak, a gyerekek napirendje az évszakokhoz és a gyermekek korához, összetételéhez igazodik, a gyermekek napirendjével összhangban állítjuk össze a kisgyermeknevelők és a dajkák munkarendjét.

A folyamatos napirend kialakításának alapelvei:

- 1. A gyermekközösség napirendjének úgy kell a közösség szükségleteit és igényeit kielégíteni, hogy közben az egyes gyermek szükségleteit és igényeit is figyelembe kell venni.*
- 2. Figyelembe kell venni a bölcsőde nyitva tartását, a reggeli nyitás és a délutáni zárás időpontját.*
- 3. A gyermek bölcsődei napirendjének kialakításánál az otthoni körülményekkel, eseményekkel mindenkor számolnunk kell, törekvés, hogy a gyermek bölcsődei napirendje és otthoni napirendje összhangban legyen.*
- 4. A gyermek szükségletei és igényei együtt változnak életkorával, fejlődésével (pl. csecsemőkortól nő az ébrenléti idő, csökken az étkezések száma, változik a gyermek mozgása, módosul játékigénye, így a szükségletek, igények kielégítési módjának is az életkornak megfelelően változnia kell. Ennek megfelelően külön kell kialakítani a csecsemő, a típegő, valamint a nagycsoport napirendjét*
- 5. A csoportok napirendje az év folyamán is módosul, egyrészt a gyermekek fejlődésének, s így szükségleteik változásának, másrészt az évszakok, s így az életmód változásának megfelelően. A napirendet átgondoltan kell megszervezni, hogy elegendő idő jusson valamennyi gondozási művelet nyugodt elvégzésére.*
- 6. Külön kell összeállítani minden gondozási egység s ezen belül külön a csoportok napirendjét, valamint – a napirendhez szabva – a kisgyermeknevelők munkarendjét.*
- 7. A dajkák munkarendje is rugalmasan a csoportok munkarendjéhez alkalmazkodik.*
- 8. Az egyes csoportok napirendjének kialakításakor figyelembe kell venni minden egyes gyermek életkorát, igényeit.*

Az egyes korcsoportok napirendjének összeállításakor figyelembe kell venni a csoport korösszetételét s a gyermekek megoszlását a kisgyermeknevelők között. A „saját kisgyermeknevelő” rendszer elvének értelmében a csoport 6-7 tagú alcsoportokra oszlik. A felmenőrendszer megvalósítása érdekében jó, ha a csoporton belül megközelítően hasonló korú és hasonló fejlettségű gyermekek kerülnek egy gondozónőhöz.

Személyi feltételek

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998 (IV.30.) NM rendelet a létszámminimumra vonatkozó 1. sz. melléklete rendelkezik arról, hogy a fenntartónak a bölcsődék számára milyen szakmai létszámot kell biztosítania.

Minden egységben négy kisgyermeknevelő és egy dajka végzi a gyermekekkel való teendőket. A rendelettel összhangban, bölcsődénkben dolgozó minden kisgyermeknevelő szakképzett, ill. főiskolai tanulmányokat folytatnak. Az önképzés támogatását fontosnak tartjuk, hogy minél magasabban kvalifikált kisgyermeknevelők neveljék - gondozzák a ránk bízott gyermekeket. A szakdolgozók szakmai továbbképzéseken illetve belső továbbképzéseken is rendszeresen részt vesznek.

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet – a bölcsődénk épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit –, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy alakítottuk ki, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

4. A gondozás-nevelés feladatai

A bölcsődei gondozás-nevelés feladata a gyermek testi-és pszichés szükségleteinek kielégítése, a fejlődés elősegítése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

4.1. Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges étkezés elengedhetetlen a családban és a bölcsődében egyaránt.

Évről évre örömmel látjuk, hogy egyre több az a család, akik számára nagyon fontos, hogy gyermekeik, minőségi, változatos és lehetőleg tartósítószer mentes ételeket fogyasszanak.

A bölcsődében maximálisan szem előtt tartjuk, és heti rendszerességgel kifüggesztésre kerülő étlapokon, jól nyomon követhető.

2012 szeptemberétől 4 hetes központi étlap került bevezetésre, ami a kerület 5 bölcsődéjére vonatkozik. Az étlapot havi rendszerességgel az ételmezésvezetők állítják össze dietetikus segítségével. Étlap készítésekor figyelembe veszik a korszerű táplálkozás alapelveit. Az ételek elkészítésénél kiküszöbölik a tartósítószeret tartalmazó ételeket, csökkentik az ételek só és

cukor tartalmát, minden nap biztosítják a gyermekek számára a megfelelő zöldség és gyümölcs mennyiséget. 2019. márciusától a bölcsődénkben tálalókonyha üzemel. Az kész ételleket a Centi bölcsődéből szállítják át a HACCP előírásnak megfelelően.

Cél új ízeket megismertetni a gyermekekkel, hogy táplálkozásuk változatos, rost dús és egészséges legyen. A pékáruk közül nem a finomlisztből, hanem a teljes kiőrlésű, a rozsos, és a kukoricalisztből készült termékeket választják. Egyre több kisgyermek érkezik hozzánk valamilyen ételallergiával. Az ő étkeztetésük plusz, de nem megoldhatatlan feladat számunkra.

Egészséges táplálkozás – egészséges alapanyagokból, változatos, színes, vitamindús étrend, rágásra nevelés.

4.2. Kultúrhygiénés szokások kialakítása

A higiénés műveletek elsajátításában nagy szerepe van az utánzásnak, a felnőtt példamutatásának. Az életkornak és egyéni adottságoknak megfelelő életritmus, a napirend kialakítása, az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele.

A táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, a levegőzés, a pihenés és az alvás megszervezésével, az ezekhez kapcsolódó tevékenységekkel és az ezeken alapuló szokások kialakításával van mód biztosítani a kisgyermek számára a megfelelő életritmus kialakítását. Fontos a rendszeresség, a tevékenységek megfelelő sorrendje, igényének kialakítása és megtartása.

A kisgyermeknevelő feladata, hogy a fent említett tevékenységekhez kialakítsa a gyermekekben az igényt a helyes WC használatra és kézmosásra, takarékoság- vízhasználat után vízcsap elzárása, az étkezések alkalmával a ruházat tisztántartására és a szalvéta használatra stb. A példamutatás nagy jelentőséggel bír, pl. lámpa lekapcsolása, természetes fény használata, környezetünk tisztántartása stb., ez mind elengedhetetlen fontosságú, amit a kisgyermek rajtunk keresztül tanulhat meg.

5. Érzelmi fejlődés, szocializáció

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását.

A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására.

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel, hogy érezze a felnőtt őszinte érdeklődését, figyelmét, megbecsülését a gondozónó biztosítson számára egyes élethelyzetekben választási lehetőséget. Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

5.1. Értelmi fejlődés, a megismerési folyamatok fejlődése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a kisgyermeknevelő ismereteket nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

5.2. Szociális viselkedési szabályok kialakulása, pozitív megerősítés

Az együttléti helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának szinterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére.

Fontos számunkra a más nemzetekhez, etnikumhoz, kisebbséghez tartozás tiszteletben tartása. A kisgyermeknevelő segítse a saját és más népek kultúrájának és hagyományainak megismerését és tiszteletben tartását.

A kisgyermeknevelő a gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően segítse az identitástudat kialakulását, fejlődését.

6. Bölcsődei gondozás-nevelés főbb helyzetei

Elsődleges szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

6.1. Gondozás

Elsődleges célja, a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése, amely egy bensőséges interakció a kisgyermeknevelő és gyermek között.

A szociális kompetencia kialakításának egyik feltétele, hogy a gyermek aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben. A kisgyermeknevelővel kialakított érzelmi kapcsolat, a róla adott jelzések kihatnak a személyiség egészséges alakulására. A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

6.2. Önállóságra nevelés

A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát. A biztonságos környezet megteremtése mellett nagyon fontos, hogy a gyermek érezze jól magát a gondozási műveletek közben, hiszen ha a gyermek kiegyensúlyozott, jó a kapcsolata a kisgyermeknevelővel akkor kedve lesz az együttműködésre. Fontos a gondozási műveletek azonos sorrendje, a felnőtt tapintatos, türelmes magatartása, elegendő idő és a megfelelő tárgyi feltétel biztosítása, a kisgyermeknevelők azonos munkavégzése.

6.3. Játék

A játékban a gyermekek az elképzeléseiket, benyomásaikat és intuícióikat kombinálják a tapasztalataikkal és véleményükkal, ily módon tanulnak. A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, segít a világ megismerésében és befogadásában. Elősegíti, a testi, és értelmi-, az érzelmi,- szociális fejlődést, valamint a kreativitást. Lehetőséget ad a társas kapcsolatok fejlődésére, és örömforrás is a gyerek számára.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

6.4. Tanulás

A kisgyermeknevelő az élményszerzés biztosításával, saját példamutatásával a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, a tapasztalatok segítségével a próbálkozások bátorításával segíti a tanulást. Gondozási, nevelési, játék helyzetekben a gyermekek korának megfelelően nyújtson ismereteket. A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben nincs helye.

Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulásnál a legfontosabb, hogy irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés legyen.

Színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció.

Formái az utánpótlás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkorban nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

6.5. Zenei nevelés, vers, mese

Az énekek, versek a ritmusa, a mesének elsősorban a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. Bensőséges kommunikációs helyzet az énekelgetés, verselés, mesélés, könyvnezegetés. Olyan ismereteket tehet szert a gyermek, amelyekre más helyzetekben nincs lehetősége. Mint minden tevékenységet, ezeket is a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához szükséges igazítani.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek.

Már ebben a korai életszakaszban fogékonyakká tehetjük a gyermekeket a versek, mondókák, mesék és énekek iránt. Fontos, hogy igénnyé váljon számukra ezek hallgatása és idővel megtanulása, mert a későbbiekben egy biztos alapul szolgálhat. Kiválóan fejlesztik a hallást, érzelmi kompetenciát, szocializációt. Hat a beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet fejlődésére. A kisgyermeknevelőnek még a legzárkózottabb kisgyermek is megnyílik!

6.6. Környezeti nevelés

A természet megismerése, a gyermekek korának megfelelően beszélgetések alkalmával történhet először majd a későbbiekben tevékenységek formájában is. Szorosan kapcsolódik az évszakokkal összefüggő énekek, versek, mondókák megismertetése.

A megismerési vágy működik a gyermekben: a rácsodálkozás, a közlési vágy, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire. A kipróbálási vágy, a cselekvőkészség mind kedveznek a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek.

Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Termékek gyűjtése, a környezet megismerésére adódó helyzetek a bölcsődében:

Helyszínek:

- *az udvaron természetes környezetben vagy a szobában képeskönyvekből, énekek, mondókák kapcsán és beszélgetések alkalmával.*

Témák:

- *Évszakokkal kapcsolatban - természeti jelenségek megfigyelése, hőmérsékletváltozás, csapadék, öltözködés*
- *Állatvilággal kapcsolatban- bogarak, madarak, emlősök, ismert védett állatok megismerése*
- *Növényvilággal kapcsolatban – erdők, fák, bokrok, aljnövényzet, kerti növények /zöldség, gyümölcs/, ismert védett növények megfigyelése*
-

Manuális tevékenységek:

Tavasszal kis magok ültetése virágföldbe, locsolása.

Nyáron kis bogarak nagyítóval való megfigyelése.

Őszel begyűjtött magvak, termékek felhasználása.

Télen madáretető feltöltése, hó söprés, hólapátolás, hóemberépítés, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás.

6.7. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység, az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás. Kerülni kell a direkt nevelői hatásokat, a gyermek spontán kezdeményezését segítse a kisgyermeknevelő.

A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődében, a firkalás, gyurmázás, ragasztás, gyűrítés, tépés, ujifestés vagy vastag ecsettel festés.

A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését.

6.8. Ünnepek, események

Az ünnepek ritmust és tájékozódási pontokat adnak az életünknek, kiemelnek a mindennapokból. A kisgyermeknevelők feladata, hogy a bölcsődében megtartott jeles napok, igazán felejthetetlené és élménnyé váljanak a kisgyermek és szülei számára.

Fontos, hogy megismertessük az ünnep lényegét és kialakítsuk az ünneplés rítusát a kisgyermekkel. Az ünnepekhez hozzátartozik a rákészülés, előkészítés is. Gyerekek számára is fontos a várakozás, az előkészület, az izgalom, ami ezzel jár.

A szülők betekinhetnek a bölcsőde életébe a nyílt napokon, jobban szemügyre vehetik a gyermekük második otthonát, gyermektársaikkal és gondozónőikkel való kapcsolatát. Együtt élhetik át gyermekeikkel életük fontos eseményeit, élményeit. Ráhangelődhetnek az ünnepekre, együtt készíthetnek ajándéktárgyakat, dekorációt, amivel otthonukat díszíthetik.

- Téliapóvárás
- Adventi kézműves délután
- Karácsony
- Farsang
- Húsvéti kézműves délután
- Anyák napi ajándékkészítés, köszöntés
- Gyermeknap
- Búcsúztató az óvodába kerülő kisgyermekeknek

6.9. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Az egészséggel kapcsolatos magatartás magában foglalja a preventív magatartást, az egészség megtartását és az egészség fejlesztését elősegítő magatartásformákat, például a táplálkozáskontrollt, a mozgást, a biztonságos környezet kialakítását.

Vekerdy Tamás szerint „a gyerekeket, nem kell fejleszteni sem okos telefonnal, sem, más módon, a gyerekek fejlődnek, ha életkoruknak megfelelően élnek!”

Ez igaz, de ahhoz hogy fejlődni tudjanak, azért nekünk, biztosítani kell a feltételeket. A tárgyi feltételek elengedhetetlenek, a környezet legyen balesetmentes, megfelelő ruházat is segíti a mozgást. A kisgyermeknevelőnek törekednie kell arra, hogy a gyermekek mozgásos, kutató akcióinak, ilyen jellegű magatartásának tere legyen. A mozgások sikeressége elősegíti az önbizalom fejlődését is. A kisgyermek életében, ha a mozgásigényt nem elégítjük ki és nem kínálunk sok értelmes játékot-elfoglaltságot, akkor nem indul be a fejlődés és ezzel egy időben nem fejlődnek a logikai képességei. A logikus gondolkodásnak nagy szerepe van a mozgás – beszéd – értelem fejlődésében és későbbi írás és olvasásban. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

7. Gyermekekre vonatkozó bölcsődei dokumentáció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából dokumentációt vezet. A dokumentáció részét képezi a bölcsődei gyermek-egészségügyi törzslap (kisgyermeknevelői bejegyzés a gyermek fejlődéséről), a családlátogatás és a beszoktatás dokumentációja, Családi füzet, csoportnapló, illetve a szakmai vezető által vezetett személyes nyilvántartás.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyerekekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése érdekében történik és nem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyyszerűség, a hitelesség, a rendszeresség illetve a folyamatosság. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat, valamint az adatvédelmi szabályokat a legmesszebbmenőkig figyelembe vesszük.

7.1. Kisgyermeknevelő dokumentációja

Csoportnapló: tartalmazza a gyermek nevét. Naponkénti bontásban vezetik a naplót: dátum, csoport létszám, jelenlévők száma, hiányzók száma és neve minden napot részletesen leírnak, hogy mi történt aznap délelőtti és délutáni lebontásban: játék, étkezés, fürdőszoba használata, gyermekek viselkedése.

Napirendek: a gyermek napirendje érkezésétől (a bölcsőde nyitásától) a gyermekek távozásáig (bölcsődezárásig) korcsoportonként, évszakokhoz igazodva változik.

Családi füzet: feladata a szülők illetve a kisgyermeknevelők tájékoztatása.

Tartalmazza a gyermek adatait, a szülők adatait, elérhetőségeit, gyógyszer- és ételérzékenységet, a kisgyermeknevelők 1 éves korig havonta, 3 éves korig 3 havonta, majd három éves kor után félévente tájékoztatják a szülőt a gyermek fejlődéséről. Megbetegedés esetén a gondozónő, írásban rögzíti a tapasztalt tüneteket /láz, hőemelkedés, hányás/. Bölcsőde által adott füzet.

Fejlődési napló: a kisgyermeknevelők ebben vezetik a családlátogatáson szerzett tapasztalatokat. A bölcsődei beszoktatás menetének rögzítése, ami 2 hét.

Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap: kisgyermeknevelői bejegyzése (havonta, negyedévente összefoglaló a gyermek fejlődéséről. A gyermek egészségi állapotának rögzítésére szolgáló dokumentáció, orvosi bejegyzések, Percentil vezetése)

Kisgyermeknevelői jellemzés a szakértői bizottsági, illetve egyéb szakvizsgálatokhoz.

7.2. Bölcsődevezető dokumentáció

- Megállapodás (a gyerekek napközbeni ellátása / bölcsődei ellátás igénybevételéhez)
- Kérelem a bölcsődei felvételhez
- Munkáltatói igazolás bölcsődei felvételhez
- Felvételi könyv
- Étkezési befizetési kimutatás
- A bölcsőde személyzetére vonatkozó dokumentumok

7.3. A Bölcsőde felvételi rendje

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23.) Ök. rendelet III. fejezetének 11-12 § foglalja magában a felvétel rendjét, a felvételi kérelemhez csatolandó dokumentumokat. A bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei, törvényes képviselői munkavállalás, vagy más ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni gondozást, nevelést. A Gyermekvédelmi törvény is kiemeli az olyan kisgyermek felvételének szükségességét, akiknek szociális vagy egyéb ok miatt, egészséges fejlődésük érdekében szükséges a bölcsődei gondozás-nevelés. Bölcsődénkben minden évben gondozunk olyan gyermekeket, akik rászorultság okán kerülnek alapellátásba. A gyermek bölcsődébe történő felvételének kérelme önkéntes, a gyermek szülője, törvényes képviselője döntése alapján történik. A gyermek bölcsődei felvételét a szülő hozzájárulásával kérheti a védőnő, családgondozó, háziorvos, gyámhatóság, stb.. A szülők általában a lakóhelyükhöz legközelebb eső bölcsődébe iratják be gyermeküket. A bölcsődék nincsenek körzetesítve így a szülőnek joga van megválasztani azt az intézményt, amelyre gyermeke nevelését, gondozását bízta.

A bölcsődei felvételtől az intézményvezető és a bölcsődevezető dönt. Ha bölcsődei jelentkezés során, a bölcsődébe jelentkező gyermekek száma meghaladja a felvehetők számát, a bölcsődevezető elutasíthatja a felvételi kérelmet, de javasol másik bölcsődét, ahol még van üres hely, A felvétel elutasításával szemben fellebbezésre van lehetőség, amit a szülő az egyesített bölcsődevezető felé tehet meg, a kézhezvételtől számított 15 napon belül. A gyermek bölcsődei felvételekor az ellátásban részesülő gyermek szülője (törvényes képviselője) valamint a XVI. Kerületi Egyesített Bölcsőde tagintézménye, mint a napközbeni ellátását biztosító intézmény, írásos megállapodást köt.

8. Jogok és kötelezettségek, érdekképviselet

A szülők alapvető jogait a 1997. évi XXXI. Törvény határozza meg,

Elsődleges joga a szülőnek megválasztani azt az intézményt, amelyben gyermeke nappali ellátását biztosítani szeretné. A szülőnek joga van a folyamatos és teljes körű tájékoztatáshoz. Minden szülőnek joga van megismerni a bölcsőde, gondozási, nevelési elveit. A gyermek megfelelő testi és szellemi fejlődése érdekében a szülőnek joga van tanácsot kérni a gondozóktól. Ezen jog kölcsönösen segíti az együttnevelés megvalósulását. Vannak olyan családok, ahol vallási vagy világnézeti megfontolások miatt bizonyos szokások vagy ételek tiltva vannak. A szülőnek joga van ezt megfogalmazni a bölcsődének, és azoknak megértését és betartását kérni.

A bölcsőde fontos szerepet tölt be a gyermekvédelmi feladatok terén. A Napraforgó Családsegítő és Gyermekjóléti központ közelsége miatt általában a mi bölcsődénkbe kerülnek, azon családok gyermekei, akik kapcsolatban vannak /hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben levő gyermekek, munkanélküli szülők/ az intézménnyel. Szoros a kapcsolat a szolgálat munkatársaival, a család gondozókkal. A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaiként jelentik, ha észrevételük van, vagy változást vélnek felfedezni a védelembe vett családdal kapcsolatban. Kérésükre írásos véleményt ad gyermekvédelmi felelős kolléganő, pl. ha a gyámhivatal a gyermekeket ideiglenes hatállyal intézetben helyezi el.

8.1. Gyermeki jogok

A gyermeknek joga van olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. A családjából való kiemelés esetén is a szükségleteihez igazodó állandó érzelmi biztonságot nyújtó, teljes körű ellátásban való részesüléshez. Olyan gondozáshoz és neveléshez, amely alkalmassá teszi és felkészíti őt az önálló életvitelre. Az ártalmas környezeti, társadalmi hatások és az egészségkárosító szerek elleni védelemhez.

8.2 Szülői érdekképviseleti fórum

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 35-37. sz. § értelmében, a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az intézmény Érdekképviseleti Fórumot működtet. Az Érdekképviseleti Fórum szabályzata az intézményben megtekinthető.

A bölcsődében csoportonként kerül megválasztásra az a szülő, aki majd képviseli a csoportba járó gyermekek érdekeit. Megfogalmazza az esetleges panaszt és a többi szülő egyetértésével azt benyújtja a bölcsődevezető felé.

1. Az Érdekképviseleti Fórum célja:

Az ellátásra jogosultak és az intézményi jogviszonyban állók érdekvédelme.

2. Az Érdekképviseleti Fórum feladata:

- Megvizsgálja az elé terjesztett panaszokat.

- Dönt a hatáskörébe tartozó ügyekben.

- Intézkedést kezdeményez az intézményvezetőnél, szükség esetén a fenntartónál.

- Véleményt nyilvánít az intézmény vezetőjénél a gyermeket érintő ügyekben.

- Javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működéséről, ebből származó bevételeinek felhasználásáról.

- Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

3. Az Érdekképviseleti Fórum működési területe:

A XVI. Kerületi Egyesített Bölcsőde tagintézményei.

4. Az Érdekképviseleti Fórum működése:

A gyermek szülője, ill. törvényes képviselője panasszal élhet a bölcsőde vezetőjénél, az Egyesített Bölcsődék vezetőjénél, továbbá az Érdekképviseleti Fórumnál:

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,

- a gyermeki jogok sérelme,

- az intézmény dolgozóinak kötelezettségszegése esetén.

A bölcsőde vezetője, az Egyesített Bölcsődék vezetője és az Érdekképviseleti Fórum a panaszt, 15 napon belül köteles kivizsgálni és tájékoztatást adni a panasz orvoslásának lehetséges módjáról.

A gyermek szülője, ill. törvényes képviselője az intézmény fenntartójához, továbbá a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha nem kap értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy, ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet

A szülőknek azonban nemcsak jogok adattak meg, hanem kötelességek is, melyeket be kell tartani. Az 1997. évi XXXI. Tv. 12.§-a kimondja, hogy a „szülő köteles a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervekkel, továbbá hatóságokkal együttműködni.”

A szülő kötelessége továbbá gyermekét egészséges állapotban eljuttatni a bölcsődébe. Amennyiben a betegség bármely jele jelentkezik a gyermeknél, a bölcsődét nem látogathatja. A napközben megbetegedett gyermek bölcsődéből történő elszállításáról a lehető legrövidebb időn belül gondoskodni kell. Saját és gyermeke érdekében a szülőnek kötelessége gyermeke ismert gyógyszer-érzékenységről, ételallergiájáról informálni a kisgyermeknevelőket. A szülőknek az évkezdéskor a bölcsődék többsége átadja, és aláírhatja az intézmény házi rendjét, biztosítva ezzel a későbbi félreértéseket.

9. Kapcsolattartás a szülőkkel

Az együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

Napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

Egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

Szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A kisgyermeknevelők saját csoportjukban, előre meghatározott téma alapján tartják, figyelembe véve a szülők igényeit. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet bölcsődén belül a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

Indirekt kapcsolattartási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre

9.1. Külső kapcsolati rendszerek

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

- XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde
- Közép-Magyarország Régió-Egyesített Bölcsődék Módszertani Bölcsőde, Budapest XI. ker.
- Kerületi óvodák
- ÁNTSZ
- Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ Család és Gyermekjóléti Szolgálat
- TEGYESZ
- Gyámhivatal
- Házi gyermekorvosok, kerületi védőnők

10. Fejlesztési tervek, célkitűzések

Humanista értékek jellemzik a bölcsődénkben zajló nevelő-gondozó munkánk alapját. A kellemes bölcsődei légkör, a gyermek centrikus bánásmód, a nyílt napok vonzerőt jelentenek és fokozzák a szolgáltatás iránti bizalmat.

A bölcsőde hatékonyságára jellemző:

- Új dolgok, változtatások bevezetése, megismerése, megszerettetése.
- A családok igényeire való odafigyelés.
- A pozitív törekvések támogatása.
- Nagy figyelmet fordítunk a házi képzésre és továbbképzésre.

Az épület koros jellegéből adódóan folyamatosak a felújítások, kívül és belső részeken egyaránt.

Továbbra is korszerűsítésekkel törekszünk a bölcsőde családias jellegének megőrzése mellett a modernizálásra. Folyamatosak a bútorzatok, szőnyegek és egyéb tárgyak cseréi. Tervben van a belső sötétítő függönyök lecserélése, külső redőnyökre. Ezzel is a gyermekek egészségének a védelme a célunk, a függönyök lekerülésével - porfogó - sok légúti probléma előzhető meg.

A homokozók fölé árnyékoló telepítése a cél, ill. fiatal fákat szeretnénk a játszó udvar részeire ültetni.

Terv a vezetői iroda padlóburkolatának cseréje ill. falainak festése.

A Méhecske csoportban is a padló új linóleum burkolatot kap a nyári szünet alatt.

A bölcsőde fűtésrendszere is korszerűsítve lesz, megújul a kiépített napelempanel is a tetőn.

Továbbra is célunk a különböző ételallergia nehézségeivel küzdő kisgyermek max. 10 éves korigi kizsgálása, bízunk a szülők elégedettségében is, amelyről már eddig is sok pozitív visszajelzést kaptunk a bölcsődénk feladatunk a különböző nemzetiségű, etnikumú családokból származó gyermekek kultúrájának megismerése, elfogadása, a bölcsődei életbe való beillesztése. Bölcsődénkben a gyermekeket tisztelet és megbecsülés övezi.

Fontosnak tartjuk a másság elfogadását és elfogadtatását, az élmény alapú kompetenciamotívumok fejlesztésével az egyéni, szociális és kognitív képességek kibontakoztatását.

Szerencsére a bölcsőde dolgozói is pozitív hozzá állással, szemléletükkel segítik ezeket a megújulásokat és gyakran részt vesznek saját munkával is ezekben a tevékenységekben.

Célunk továbbra is a gyermekek feltétel nélküli szeretete, amely hivatástudattal párosul.

Szaktudásunkkal továbbra is elősegíteni kívánjuk a szülők, szülővé válásának és szülővé érésének folyamatát, a családok mindenkori tiszteletének és elfogadásának előtérbe helyezésével.

A bölcsődében minőségi nevelés-gondozás tevékenység megteremtése minden bölcsődei dolgozó számára alapvető és magától értendő elvárás, amely a továbbiakban sem változhat.

11. Az intézmény működését szabályozó törvények, jogszabályok

1959. – Gyermekek Jogairól szóló Nyilatkozat /Genf/

1989. nov. 20. – New York-ban kihirdetett ENSZ Egyezmény a Gyermekek Jogairól

Magyarország 1991-ben ratifikálta – **1991. LXIV. törvény a gyermeki jogokról**

Alkotmány/Alaptörvény

Európai Unió ajánlása a gyermeki jogok érvényesítéséről

Az egyezmény alapelvei:

- A gyermek mindenképp felett álló érdeke.
- A gyermek joga, hogy az őt érintő minden kérdésről – életkora és belátási képességeinek megfelelően – megkapja a szükséges tájékoztatást, véleményét meghallgassák és lehetőség szerint figyelembe vegyék.
- A diszkrimináció tilalma.

1997. XXXI. – gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló törvény

15/1998. (IV.30.) NM rendelet- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

1952. IV. – a házasságról, családról, gyámságról

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

1993. III. – szociális igazgatásról, szociális ellátásról

Mindenkori Költségvetési törvény

2018. évi XXXVIII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek az Európai Unió adatvédelmi reformjával összefüggő módosításáról, valamint más kapcsolódó törvények módosításáról

1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról

Módszertani levelek, szakmai kiadványok

A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai (Bp. 2012.) Összeállította: NCSSZI

11.1. Felhasznált irodalom

A bölcsődei nevelés-gondozás Alapprogramja / 2017./

Játék az első életévben / 2017 /

A családközpontú pedagógia gyakorlata / 2017/

Mozgás környezettudatosság az első életévben / 2017/

